

## BÖLÜM 8

### HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN CİNSEL YOLLA BULAŞAN HASTALIKLARA İLİŞKİN BİLGİ VE TUTUMLARIN BELİRLENMESİ

Erhan ŞENSOY<sup>1</sup>

#### GİRİŞ

Etkeni bakteri, virüs veya parazitler olan, genellikle cinsel ilişki sonrası başlayıp kronik seyreden, birçoğu belirti göstermeyen ve üreme sağlığını olumsuz etkileyen hastalıklara "Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar (CYBH)" adı verilir (1,2). En önemlileri; Hepatit B, Hepatit C, AIDS, Sifiliz, Gonore, Klamidya, Mantar ve Herpes olup; enfekte anneden bebeğe, korunmasız cinsel ilişki ve kan yoluyla bulaşır (3).

Dünya genelinde CYBH ile ilişkin günde bir milyondan fazla, yılda yaklaşık 376 milyon yeni vaka tespit edilmektedir (4,5). 2016 yılında; Herpes Simpleks Virüsü (HSV)'nin 500 milyondan fazla insana, Human Papilloma Virüsü (HPV)'nin 290 milyonu aşkın kadına bulaştığı bildirilmiştir (6). Aynı yıl; 988.000 hamile kadında Sifiliz tespit edildiği, buna bağlı olarak 200.000 ölü doğum, 150.000 yeni doğan olmak üzere yaklaşık 350.000 bebek ölümünün gerçekleştiği bildirilmiştir (7). Herpes Simpleks Virus-Tip 2 (HSV-2) ve Sifiliz gibi bazı hastalıklar, HIV bulaşma riskini artırabilir (8). CYBH'nin birçoğu semptom göstermediği için eşler tarafından birbirine bulaştırılır, bu nedenle gerçek vaka sayılarının belirtilenden çok daha yüksek olabileceği ifade edilmiştir (9).

CYBH günümüzde önemli bir halk sağlığı sorunu olarak tanımlanmaktadır (10). Vaka sayılarının özellikle cinsel hareketliliğin yüksek olduğu ergenlik ve gençlik dönemlerindeki bireylerde artış gösterdiği bildirilmiştir (11). En çok bilinen hastalıklardan olan AIDS açısından Türkiye genelinde tespit edilen vakaların % 40'ının 15-24 yaş aralığındaki gençler olduğu ifade edilmiştir (12). 2016 yılına kadar Dünya genelinde 32 milyondan fazla genç bireyin HIV nedeniyle hayatını kaybettiği belirtilmiştir (13). 2020 yılı verilerine göre, Türkiye nüfusunun % 15,4'ünün 15-24 yaş grubundaki gençlerden oluştuğu dikkate alındığında, genç-

<sup>1</sup> Dr. Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Tıp ve Sağlık Bilimleri, sensoyrhan42@gmail.com

lğının bilinme oranı yüksek olmasına karşın, toplumda daha sık görülen Hepatit, Mantar ve Herpes gibi hastalıkların bilinme oranlarının düşük olması önemli olarak değerlendirilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin CYBH'nin hepsi hakkında bilgi edinmek istediklerini belirtmeleri önemli olarak yorumlanmıştır. Sonuçlar, hemşirelik öğrencilerinin CYBH karşılaştıkları zaman doğru davranışlar sergileme durumları ile eğitim arasında fark olduğuna işaret ettiği için hemşire adaylarının eğitime önem verilmelidir. Doğru ve yeterli bilgiye sahip olmayan sağlık çalışanlarıyla yapılan hastalık mücadelesi sonuçsuz kalabileceği gibi toplumsal riskler de söz konusu olabilir. Bu nedenle sağlık çalışanlarında saptanan bilgi eksiklikleri bilimsel bilginin ışığında giderilmelidir.

## KAYNAKLAR

1. Mickinzie, J. (2017). Sexually Transmitted Diseases. In: Walls, R., Hockberger, R., Gausche-hill, M. Editors. Rosen's Emergency Medicine-Concepts And Clinical Practice E-Book. Elsevier Health Sciences,. Vol. 1, (No.1), pp 1197-1208.
2. Türk, R, Bıçakcı, H. (2018). Hemşirelik Bölümü Birinci Sınıf Öğrencilerine Verilen Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklara İlişkin Eğitimin Etkinliğinin Değerlendirilmesi, JACSD, Vol. ,1, (No.1), pp 22-44.
3. Kurt, G., Açıksoz, S., Arslan, H. (2021). Evaluating The Effectiveness Of The Two Training Methods For Increasing Nursing Students' Knowledge Level On Sexually Transmitted Diseases, TJFMPC, Vol. 15, (No.1), pp 33-41.
4. Rowley, J., Vander hoorn, S., Korenromp, E. et al. (2016). Global And Regional Estimates Of The Prevalence And Incidence Of Four Curable Sexually Transmitted Infections İn. WHO Bulletin. June 2019.
5. WHO-World Health Organization, (2018). <https://www.who.int/bulletin/volumes/97/8/18-228486.pdf> report on global sexually transmitted infection surveillance, 2018. Geneva: world health organization; 2018. Licence: cc by-nc-sa 3.0 igo <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/stis-surveillance-2018/en/>. (Erişim Tarihi:06.07.2021)
6. Looker, K., Magaret, A., Turner, K., et. al. (2012). Global Estimates Of Prevalent And Incident Herpes Simplex Virus Type 2 İnfections İn. Plos One. Vol. 10, (No.1), pp 53-59.
7. Korenromp, E., Rowley, J., Alonso, M. et al. (2019). Global Burden Of Maternal And Congenital Syphilis And Associated Adverse Birth Outcomes Estimates For 2016 And Progress Since 2012. Plos One, Vol. 14, (No.2), pp 101-107.
8. WHO-World Health Organization, (2021). [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-\(stis\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sexually-transmitted-infections-(stis)). (Erişim Tarihi:06.07.2021).
9. WHO-World Health Organization, (2013). Sexually transmitted infections (stis) [http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/82207/1/who\\_rhr\\_13.02\\_eng.pdf](http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/82207/1/who_rhr_13.02_eng.pdf). (Erişim Tarihi:06.07.2021).
10. Çalışkan, T., Çevik, C., Ergün, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi, Balıkesir Ün Sağlık Bil Derg, Vol. 4, (No.1), pp 27-31.
11. Koluçık, S., Güneş, G., Pehlivan, E. (2010). İnönü Üniversitesi Öğrencilerinin Üreme Sağlığı Konularında Bilgi Düzeyleri Ve Hizmetten Beklentileri, İnönü Ün Tıp Fak Derg, Vol. 17, (No. 1), pp 7-14.
12. TC Sağlık Bakanlığı, (2009). Gençlere Yönelik Üreme Sağlığı Hizmetleri Katılımcı El Kitabı. <Http://sbu.saglik.gov.tr/ekutuphane/kitaplar/a% c3% a7sap41.pdf>. (Erişim Tarihi:06.07.2021)
13. Centers for disease control and prevention. Sexually transmitted disease surveillance, 2016 [https://www.cdc.gov/std/stats16/cdc\\_2016\\_stds\\_reportfor508websep21\\_2017\\_1644.pdf](https://www.cdc.gov/std/stats16/cdc_2016_stds_reportfor508websep21_2017_1644.pdf). (Erişim Tarihi:06.07.2021)

14. TÜİK, (2020) <https://data.tuik.gov.tr/bulten/index?p=adrese-dayali-nufus-kayit-sistemi-socnuclari-2020-37210>. (Erişim Tarihi:06.07.2021)
15. Akkaya, A., Karadağ, M. (2021). Ameliyathane Hemşirelerinin Çalışma Ortamından Kaynaklanan Mesleki Risklerinin ve Sağlık Sorunlarının Belirlenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, Vol. 37, (No. 1), pp 11-22.
16. Şensoy, E. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklara İlişkin Bilgi Düzeyleri, İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Derg, Vol. 9, (No.1), pp 150-166.
17. Benoot, C., Hannes, K., Bilsen, J. (2016). The Use Of Purposeful Sampling In A Qualitative Evidence Synthesis: A Worked Example On Sexual Adjustment To A Cancer Trajectory, BMC Med Res Methodol, Vol. 16, (No.1), pp 17-21.
18. Yağar, F., Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik Ve Güvenirlilik, Gazi Sağlık Bilimleri Derg, Vol. 3, (No.3), pp 1-9.
19. Siyez, M., Siyez, E. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklara İlişkin Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. Türk Üroloji Derg, Vol. 35, (No.1), pp 49-55.
20. Sayar, S., Yazar, S. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklardan Korunmaya İlişkin Bilgi Ve Tutumlarının İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Derg, Vol. 9, (No.2), pp 732-745.
21. Demir, G. (2006). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar (CYBH) Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
22. Elkin, N. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusunda Bilgilerinin Araştırılması, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Derg, Vol. 8, (1), ss 1-14.
23. Demir, G., Şahin, K. (2014). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusundaki Bilgileri, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Derg, Vol. 4, (No.3); pp 19-24.
24. Friesen, H., Danaya, R., Doonar, P. (1996). Assessment of HIV / AIDS Knowledge, Attitudes And Behaviour Of Highschool Students In Papua New Guinea. Png Med J. Vol. 39, (No.3): pp 208-213.
25. Kapamadzija, A., Bjelica, A., Segedi, D. (2001). Adolescent Knowledge Of Sex Behaviour And Contraception, Novi Sad Med Pregl, Vol. 54, (1-2): pp 53-57.
26. Clark, L., Jackson, M., Allen-taylor, L. (2002). Adolescent Knowledge About Sexually Transmitted Diseases, Sex Transm Dis, Vol. 29, (No.8):436-443.
27. Fonte, V., Spindola, T., Francisco, M. (2018). Young University Students And The Knowledge About Sexually Transmitted Infection. Esc Anna Nery, Vol. 22, (No.2), pp 1-7.
28. Deniz, Ü., Kurt, M., Önder, Ö., Acuner, A. (2004). Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar Konusundaki Üniversite Öğrencilerinin Görüşleri, Türk HIV/AIDS Derg, Vol. 7, (No.1): pp 63-68.
29. Özdemir, L., Ayvaz, A., Poyraz, Ö., (2003). Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusundaki Bilgi Düzeyleri, . C. Ü. Tıp Fakültesi Derg, Vol. 25, (No.1), pp. 10-14.
30. Ekuklu, G., Tuğrul, H., Gül, H., Eskiocak, M., Saltık, A. (2004). Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin HIV/AIDS Konusundaki Bilgi Tutumları Ve 1996'dan Bu Yana Değişimi, Türk HIV-AIDS, Vol. 7, (No.4): pp 139-140.
31. İkişık, H., Alpaslan, A., Başbüyük, H., Bıyık, K., Erdem, A., Maral, I. (2019). Tıp Öğrencilerinin Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Konusundaki Bilgi Düzeyinin Değerlendirilmesi. Anatolian Clinic the Journal of Medical Sciences, Vol. 24, (No. 2), ss 147-154.
32. Topbaş, M., Çan, G., Kapucu, M. (2003). Trabzon'da Bazı Liselerdeki Adölesanların Aile Planlaması Ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Hakkındaki Bilgi Düzeyleri, Gülhane Tıp Derg; Vol. 45, (No.4): pp 331-337.
33. Sabancı, M. (2004). Balıkesir'deki Dört Genel Lisedeki İkinci Sınıf Öğrencilerinin Üreme Sağlığı Bilgileri Ve Cinsel Yasama İlişkin Bazı Yaklaşımlarının Saptanması, Sağlık Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara

34. Özvaris, S. (2005). Adölesanların Üreme Ve Cinsel Sağlığı, 3. Ulusal Ana Çocuk Sağlığı Kongre Kitabı, İzmir: 22-24 Eylül.
35. Coşkun, A. (2016). Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği El Kitabı, 2.baskı. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, pp.113-131.
36. WHO-World Health Organization (2019). Sexually Transmitted Infections (STIs). [https://www.who.int/en/news-room/factsheets/detail/sexually-transmitted-infections-\(stis\)](https://www.who.int/en/news-room/factsheets/detail/sexually-transmitted-infections-(stis)). Published June 2019. (Erişim Tarihi:06.07.2021)
37. Chaudhry, R. (2017). Knowledge About And Attitude Towards Sexually Transmitted Diseases, Amongst First Year Medical Students Of Continental Medical College Lahore, J Pak Med Assoc, Vol. 11, (No.4): pp 1574-1578.
38. Mcmann, N., Trout, K. (2020). Assessing The Knowledge, Attitudes, And Practices Regarding Sexually Transmitted Infections Among College Students İn A Rural Midwest Setting, J Community Health; Vol. 1, (No.1), pp 1-10.
39. Folasayo, A., Aluwasegun, A, Samsudin, S., Saudi, S. (2017). Assessing The Knowledge Level, Attitudes, Risky Behaviors And Preventive Practices On Sexually Transmitted Diseases Among University Students As Future Healthcare Providers İn The Central Zone Of Malaysia: A Cross-Sectional Study, Int J Environ Res Public Health, Vol. 14, (No.2): pp 150-159.
40. Babaoğlu, Ü., Demir, G., Biçer, S. (2018). Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin HIV/AIDS Hakkındaki Bilgi Düzeyleri Ve Tutumlarının Değerlendirilmesi, Bozok Tıp Derg, Vol. 8, (No.1), pp 18-24.
41. Kaya, M., Aylaz, R., Yağmur, Y., Güneş, G. (2007). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin HIV/AIDS'le İlgili Bilgi Ve Tutumları, Türk Silahlı Kuvvetleri Koruyucu Hekim Bul, Vol. 6, (No.3), pp 175-180.
42. Beydağ, K., (2007). Sağlık Yüksekokulunda Öğrenim Gören Bir Grup Üniversite Öğrencisinin HIV/AIDS Konusundaki Bilgi Düzeyleri, Taf Prev Med Bull, Vol. 6, (No.1), pp 59-68.